

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(1603)

193. posiedzenie
Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia
w dniu 21 grudnia 2004 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk nr 862).

(Początek posiedzenia o godzinie 15 minut 20)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz)

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Rozpoczynamy posiedzenie, podczas którego rozpatrzymy zmianę ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zawartą w druku senackim nr 862.

Ponieważ ustawa ta była przedmiotem przedłożenia rządowego, proszę pana ministra Podrazę o to, żeby zechciał przedstawić nam ideę, jaka legła u podstaw tego przedłożenia rządowego, zmiany wprowadzone w Sejmie oraz pana stosunek do tych zmian, a także o ewentualne sugestie, jakie miałby pan dla obecnych tutaj senatorów, którzy z całym otwarciem, serdecznością i zainteresowaniem pana wysłuchają.

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia
Zbigniew Podraza:**

Pani Przewodnicząca! Szanowna Komisjo!

Proponowana nowela ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest wynikiem stanowiska Komisji Europejskiej. W przekazanym w styczniu dokumencie dotyczącym polskich przepisów w sprawie reklamy alkoholu Komisja Europejska wyraziła opinię o konieczności dokonania nowelizacji przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w celu usunięcia dyskryminacji w dostępie do rynku importowanych napojów alkoholowych jako środka o skutku podobnym do ograniczeń ilościowych w obrocie wewnątrzspółnotowym. Taka dyskryminacja jest niezgodna z postanowieniem art. 28 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Komisja Europejska powołała się równocześnie na ustanowiony przepis ustawy, który zawiera zakaz reklamy alkoholu z jednoczesnym dopuszczeniem reklamy piwa. Nowe przepisy dopuszczające reklamę piwa, nasze przepisy dopuszczające reklamę piwa, zabraniające reklamowania pozostałych alkoholi, są uznawane przez Komisję Europejską za działania dyskryminujące producentów europejskich, którzy nie odgrywają istotnej roli w produkcji piwa sprzedawanego na naszym rynku, są za to znaczącymi producentami innych napojów alkoholowych.

Rząd rozważył więc tę kwestię. Zgodnie z decyzją Rady Ministrów z dnia 1 czerwca były minister zdrowia w bieżącym roku został zobowiązany do przygotowania projektu nowelizacji w zakresie dopuszczenia reklamy i promocji jedynie win gro-

nowych. Rząd stoi bowiem na stanowisku, że reklama i promocja pozostałych napojów alkoholowych powinna pozostać w obecnie obowiązującym kształcie, głównie z powodów związanych z negatywnymi skutkami spożywania alkoholu. Dotyczy to zwłaszcza niskoprocentowych napojów alkoholowych adresowanych przez producentów szczególnie do młodzieży, co jest bardzo niebezpieczne. W opinii rządu alkohole te stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia i w związku z tym nadal powinny być objęte zakazem reklamy. Uważamy za to, że powinna zostać dopuszczona reklama win gronowych, które wiążą się z mniejszymi skutkami szkodliwości dla zdrowia.

Nieprzyjęcie pierwszej części ustawy zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej wywołać może pewne skutki. Może je stanowić postępowanie przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości, i to w trybie art. 226, 227 lub 234 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Propozycja, która została przygotowana przez rząd, jest w istocie rozwiązaniem, które nie wpłynie na inicjację spożywania alkoholi. Jak wiemy, to nie ona powoduje to, co się dzieje obecnie z alkoholami typu wódka, piwo, bo to one są głównymi składnikami konsumpcji alkoholu w Polsce i tak naprawdę decydują sumarycznie o spożywaniu alkoholu.

Czyli rząd forsuje przeprowadzenie noweli tej ustawy. My po prostu staramy się zgłosić propozycję regulacji, pokazując wyraźnie, że jeśli tej regulacji nie podejmiemy, to możemy się spodziewać, że będziemy stroną w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości.

Od razu przeszedłbym też do sprawy dyskusji na posiedzeniu komisji sejmowej i w Sejmie. A więc w Sejmie w Komisji Zdrowia i w Senacie zapisy tej pierwszej części spotkały się, niestety, zdaniem rządu, z negatywną opinią i generalnie zostały odrzucone.

Swoje stanowisko chciałbym przedstawić w tej formie, w której przedstawiłem, czyli że rząd stoi na stanowisku uregulowania tej kwestii, ponieważ skutkiem tego może być postępowanie przez Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości.

Nowela ta składałaby się jak gdyby z dwóch części. W drugiej części przedkładany projekt noweli ma na celu zapewnienie skutecznego wykonywania prawomocnych postanowień sądowych o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Dotychczasowa praktyka wykonywania prawomocnych postanowień wskazuje jednoznacznie, że pomimo wdrożenia całej procedury, poczynając od wydania stosownej opinii, postanowienia wcielenia w życie postanowień o zobowiązaniu do leczenia odwykowego było niedostatecznie respektowane przez część zakładów, w których można prowadzić leczenie odwykowe. Część z nich uchylała się od przyjmowania na leczenie osób zobowiązanych przez sąd, co w efekcie skutkowało narastającą liczbą niewykonanych orzeczeń, znacznie późniejszym ich wykonywaniem, a często w konsekwencji prowadziło do sytuacji, że osoby, które były zobowiązane do leczenia, mając taką możliwość, że nie muszą z tego korzystać, wracały do procedury, czyli rozpoczynały ponowne nadużywanie alkoholu.

Przedkładana nowelizacja dotyczy też liczby miejsc – mówię o tych 20%, które zakład powinien przeznaczyć dla osób zobowiązanych do leczenia odwykowego, ponieważ... Dlaczego 20%? Ponieważ leczenie tej grupy chorych odbywa się w sposób zorganizowany w postaci grup terapeutycznych, pojawiła się propozycja Sejmu, aby w pierwszej kolejności były to osoby zobowiązane do leczenia odwykowego, pomijając te 20%.

Ten zapis utrudnia... My go nie akceptujemy, ponieważ mogłoby dojść do takiej sytuacji, że grupa terapeutyczna mogłaby stanowić całość osób skierowanych na to leczenie z wyrokiem sądowym. Czy nawet w sytuacji, kiedy byłaby to duża liczba

w stosunku do pozostałych osób, które zgłaszają się na dobrowolne leczenie, to funkcja nie tylko leczenia medycznego, lecz także przebywania w grupie osób, które dobrowolnie decydowały się na leczenie, zostałaby zaburzona. A więc przebywanie w odpowiednim środowisku osób, które same zdecydowały się na leczenie, z niewielką liczbą osób, które są tam z wyroku sądowego, ma również swoje racjonalne podłoże leczenia poprzez wzajemne oddziaływanie.

I stąd też co do tej zmiany, która pojawiła na posiedzeniu komisji i w Sejmie... Naszą propozycją byłoby utrzymanie przedłożenia rządowego. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę panią mecenas o opinię.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.

Biuro Legislacyjne chciałoby poddać państwu pod rozagę jedną kwestię, mianowicie kwestię dodania przepisu przejściowego, przy czym w świetle wypowiedzi pana ministra chciałabym zaznaczyć, że propozycja ta wiąże się ściśle z uchwaloną przez Sejm treścią art. 32¹ w takim jego brzmieniu, iż wszystkie osoby, które mają prawomocne orzeczenie sądowe, poddawane są poza kolejnością leczeniu odwykowemu. W świetle takiej regulacji pragnę zaznaczyć, że właściwe byłoby dodanie przepisu przejściowego, który odnosiłby się do osób, co do których zostało już wszczęte postępowanie sądowe w przedmiocie leczenia odwykowego albo takie postępowanie zostanie wszczęte przed dniem wejścia w życie tejże nowelizacji. Bowiem z jednej strony nowelizacja ta jest bardzo korzystna dla osób, które mają wyroki, to znaczy mają orzeczenia o obowiązku leczenia odwykowego. Z drugiej jednak proszę zauważyć, że w sposób niekorzystny dotyka ona osób, które taką decyzję podejmują dobrowolnie. Ten przepis przejściowy miałby więc zmniejszyć niejako niekorzystną sytuację osób, które dobrowolnie poddały się leczeniu, w taki oto sposób, iż wykluczyłby z możliwości skorzystania z tego dobrodziejstwa, czyli innymi słowy z możliwości leczenia się poza kolejnością, osoby, co do których te wyroki zostaną wydane przed wejściem w życie nowelizacji albo zostaną wydane po wejściu w życie nowelizacji, ale postępowanie zostało już wszczęte, albo których wyroki uprawomocnią się po wejściu w życie tej nowelizacji, a co do których wyrok został już wydany. Treść tego przepisu przejściowego jest w opinii. Dziękuję.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję bardzo.

Czyli powrót do przedłożenia rządowego czyniłby bezprzedmiotową...

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Powrót do przedłożenia rządowego powoduje, że przepis ten nie jest bezwzględnie konieczny. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dobrze.

Zatem teraz możemy przystąpić do serii pytań czy wręcz dyskusji, gdyby nie było pytań do pana ministra.

Ja sobie wyobrażam taką terapeutyczną społeczność, która ma swój program, rytm i do tego jeszcze silną motywację do trzeźwienia, do powrotu do zdrowia, bo ci ludzie zgłosili się dobrowolnie i to, jakim zaburzeniem pracy tej społeczności terapeutycznej mógłby być duży udział osób skierowanych przez sąd. Zwłaszcza gdyby to były zupełnie inne środowiska. Inne, no bo co tu mówić, i tu, i tam patologia, tyle że tu z dobrą wolą wyleczenia, a tam – z przymusem leczenia.

Do mnie indywidualnie – dysponuję tak, jak każdy spośród obecnych, tylko jednym głosem – bardzo przemawia ten projekt, który przygotował rząd. Nie chciałabym jednak zdominować dyskusji, bo każdy z państwa senatorów ma przecież mikrofon.

Kto zatem zechce się ustosunkować, kto zechce się wypowiedzieć? Bardzo proszę. Czy są propozycje, czy są pytania? Bądź jaki jest stosunek państwa senatorów do ustawy uchwalonej w Sejmie z ewentualnością przyjęcia wniosku Biura Legislacyjnego czy też wniosku pana ministra o powrót do przedłożenia rządowego? Kto zechce się wypowiedzieć?

Pan senator Religa, proszę uprzejmie. Pani senator Stradomska też? Też. To proszę w takiej kolejności.

Senator Zbigniew Religa:

Po wysłuchaniu całości wystąpienia pana ministra muszę się przyznać, że to, co powiedział pan minister, mnie w pełni odpowiada. Ja to w pełni rozumiem, akceptuję i, mówiąc szczerze, nie bardzo rozumiem, jak to się stało, że to przedłożenie rządowe zostało tak zmienione. Czyli ja jestem gorącym zwolennikiem powrotu do tego przedłożenia.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję panu. Chciałam powiedzieć „Panie Prezydencie” już z rozpędu. Bo ja ciągle liczę na te zaproszenia do pałacu, bardzo liczę. Może nie będę miała pieniędzy, żeby przyjechać, będę emerytką i nie będzie mnie stać, ale...

(Senator Zbigniew Religa: To ja specjalny samochód wyślę...)

...jak pokażę w towarzystwie: zobaczcie...

(Wesołość na sali)

Dziękuję.

Pani senator Stradomska, proszę bardzo.

Senator Alicja Stradomska:

Dziękuję bardzo.

Ja myślę, że w ogóle problem i ustawy, i przeciwdziałania alkoholizmowi jest bardzo ważny. Wydaje mi się, że w ostatnich latach nastąpiły bardzo pozytywne zmiany również dzięki ustawie i zmianom w ustawie, które przyczyniły się do tego, że oso-

by nadużywające alkoholu są poddawane leczeniu, mają do niego łatwiejszy dostęp. Jest jednak jeszcze poważny problem dotyczący właśnie tej dostępności. Po ostatnich moich doświadczeniach bowiem widzę, że dostanie się do placówki jest jednak w dalszym ciągu bardzo trudne dla osób z problemem alkoholowym, dla ich rodzin. Bo to przeważnie rodziny zgłaszają, przychodzą i namawiają. Z tego, co wiem, naprawdę za długo się czeka. Marzyłoby się, żeby ktoś, kto jednego dnia podejmie decyzję o leczeniu, mógł się zgłosić na drugi dzień i podjąć to leczenie. Ale to jest związane już z innymi sprawami – ze służbą zdrowia i dostępnością tej służby zdrowia. W każdym razie na pewno dużo się tu zrobiło.

A wracając już do naszej ustawy, to myślę, że ponieważ pani legislator przedstawiła nam poprawkę, to ja ją przejmę, bo uważam, że rzeczywiście jest to zasadne. Poza tym wydaje mi się, że to, co zostało przedstawione w przedłożeniu rządowym... Ja również to akceptuję.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

A w takim razie zapytam: czy to, co mamy na tych kartkach nieopatrzonych żadnym znakiem to jest to? Czy pani senator to też przejmuje tę poprawkę, czyli powrót do przedłożenia rządowego, czy też...

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Przepraszam bardzo, ale jedną sprawę chciałabym wyjaśnić. Poprawka Biura Legislacyjnego, która jest w opinii, dotyczyła przepisu przejściowego. Przepis ten nie jest bezwzględnie konieczny, tak jak mówiłam, odpowiadając na pytanie pani przewodniczącej, w sytuacji, gdybyście państwo chcieli przyjąć poprawkę przedstawioną przez ministerstwo. Bo wtedy niejako utrzymuje się przez pewien okres dwa stany prawne, a w świetle tego, że zasadniczo osoby leczone przymusowo i nieprzymusowo, upraszczając, nie będą wchodziły ze sobą w kolizję, bo będą odrębne regulacje ich dotyczące, ten przepis przejściowy nie jest już wtedy taki bezwzględnie konieczny. A więc jeżeli państwo zdecydowałibyście się na rozwiązanie w postaci powrotu do przedłożenia rządowego, to poprawka Biura Legislacyjnego jest...

(Głos z sali: ...bezzasadna.)

...niekonieczna.

(Senator Alicja Stradomska: W takim razie decyduję się na...)

Proszę mówić do mikrofonu.

Senator Alicja Stradomska:

To w takim razie decyduję się na przedłożenie rządowe.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dobrze, czyli w protokole będzie, że pani senator proponuje powrót do przedłożenia rządowego.

Bardzo proszę, Pani Mecenas.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Renata Bronowska:**

Jeżeli tylko można jeszcze jedno zaproponować. Państwo macie przed sobą treść tej poprawki. Ona nadaje nowe brzmienie art. 32¹. Ja proponowałabym ograniczenie treści tej poprawki tylko do jego istoty, czyli tego, co stanowi niejako novum tej poprawki. A więc ta poprawka brzmiałaby w ten sposób, że po wyrazach „art. 26” dodaje się wyrazy: „do wykorzystania limitu miejsc stanowiących 20% ogółu miejsc przeznaczonych do leczenia odwykowego w zakładzie lecznictwa odwykowego”. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Krystyna Sienkiewicz:

Dziękuję.

Czyli poprawkę takiej treści pani senator Stradomska by przejęła, tak?

(*Senator Alicja Stradomska*: Tak.)

Czy pana ministra to satysfakcjonuje?

(*Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Zbigniew Podraza*: Tak, dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca. Dziękuję też bardzo komisji.)

Czy chcecie państwo jeszcze podyskutować? Czy są pytania, czy też możemy przystąpić do głosowania?

Kto zatem jest za przyjęciem takiej poprawki, która przywraca przedłożenie rządowe, proszę uprzejmie o podniesienie ręki. (5)

Dziękuję bardzo.

Przyjęliśmy tę poprawkę jednogłośnie.

Chciałabym zaproponować, żeby już tradycyjnie sprawozdawcą w tej sprawie była mająca największe związki z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, aczkolwiek nie ortodoksyjnie, pani senator Alicja Stradomska. Czy są inne propozycje? Nie ma innych propozycji. Pani Senator, dziękuję.

Wszystkim nam też bardzo dziękuję. I chciałabym – abstrahując już od alkoholu, którego pewnie nie zabraknie, a jeżeli będzie, to campari z sokiem pomarańczowym, które jest nawet bardzo zalecane – wszystkim nam, jak tutaj jesteśmy, chciałabym życzyć wielu dobrych świątecznych wzruszeń i noworocznych spełnień. Jako że z nowym rokiem zwykle mamy tyle różnych postanowień, tak więc skutecznego noworocznego ich spełnienia życzę.

Zamykam to posiedzenie komisji.

Chyba że ktoś chciałby się wypowiedzieć w sprawach różnych? Nie ma chętnych.

A zatem do zobaczenia. Dziękuję bardzo.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 40*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie: Angelika Woźniak

Publikacja: Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Administracyjne, Dział Wydawniczy

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851